

KOTI JA VÄKIJUOMAT

On kerrassaan surkutehtävää tämä meidän nykyinen kieltolaki. Jokapäivä saa lukea lehdistä paheksuimisia "muunsainin" keittäjiä ja juojia vastaan. Ikäviä, järkyttäviä tapauksia sattuu tuhka tiehään. Milloin potka on ampuun äitinsä, mies lyönyt vaimonsa tainnoksiin ja tappellut sekä itse murhia. Useassa on ollut huomautus, että väkijuomilla oli osansa tapauksessa. Eikä näitä tapauksia näe ainoastaan lehtiuutisina, vaan jokainen voi nähdä ja kuulla niitä o-massa ympäristössään, ainakin jos vähänkin tekee huomioita kotikynnystä kauvemmaksiksi. Ja mikä on se voima, joka teettää tämän kaiken? Se on dollari, tuo kirattu rahanhimo, joka on turmellut ihmiset siihen määrään, etteivät he katso keinoja millä sitä ansaitsevat, vaikkapa toisten työllä- toverien kurjuuden kustannuksella. Niitä on ihmeteltävään paljon, jotka nykyään keittävät väkijuoma-myrykyä. On farmareitakin, jotka viljan-sa valtavat sillä keinolla rahaan, siihen löytämättä muuta poikkeavaa syytä kuin rahan aiheus, liikevoitto, joka saattaa unohtamaan kaiken sen kärsimyksen ja ne monet kyneleet ja huokaukset, mitä väkijuomat aikaan saavat. Työläisnaisen ja lapsen elämä ei olisi ilman keuhattavaa ilman-kaan, nykyisen järjestelmän aikana, mutta vielä monta vertaa kurjemaksi sen viina tekee. Kuinka moni nuori nainen ajattelee tätä mennessään naimisiin. Tuskin yksi sadasta, luot-tavat siihen, että rakkaus ja miellyt-tävä pudas koti vaikuttaa, ettei mies naimisiin mentyään käytä enää väki-juomia. Se on mielikuviutusta, joka useimmassa tapauksessa peittää. Sil-lä jos mies on jo nuoresta viinan orja kuten nuorisoo nykyäänkin myötä o-levan ja sen valmistamista ei estä e-des kieltolakikaa, niin vanhemmaksi tuluaan ei se tapa niinkään helposti pois jää, kuin moni kuvalee. Vain jos nuorella naisella on kotia perus-taissa se varma vakaumus, ettei siitä millään hinnalla tehdä kapakkaa, niin hän voi silloin ainakin rajoittaa mie-hensä juontia. Kun esimerkiksi joku perheen hyvä ystävä saapuu ja "hy-viää tarkoittaen" alkaa tarjota ryypyn isännälle tai tehdä norrikupin, silloin voi emäntä ystävällisesti huomauttaa, ettei se saa tapahtua hänen kodissaan eikä hänen asuntonsa pöydällä. Re-hellinen ystävä ei tästä pahastu. Ja ajan oloon menee se tavallisuuteen kuuluvana asiana, ettei siinä talossa juoppoja asusta ja niinollen joutuvat ryypyt harvemmin miehenkään nau-tittavaksi. Lapsetkin siten saavat nähdä edes oman kotinsa sisäisiä ja raittina. Kun sitävastoin koti, jossa alunpiten, vaikkapa leikillä ja vä-hemmässä määrässä on nautittu vä-kijuomia, muodostuu vanhemmiten-kapakaksi, josta vapautuminen vaatii tavallista enemmän tarmoa ja lujaa tahtoa, niin lujaa, että sitä harvalla riittää. Vain ja lapset saavat yhä nähdä ja kuulla juoppuneiden rähi-nä ja joissakin tapauksissa olla ajottain pakosalla siitä onnelaksi kuvaillusta kodista. Entäs mitä se vaikuttaa lapsiin? He näkevät jo pienenä esi-merkkinä siitä, minkälaiseksi heidänkin on kasvitava, rivot puheet ja ki-rosanat ovat välttämättömästi opi-tavat, eivätkä äidin neuvot yksin voi vaikuttaa toista, jos hänellä olisi neu-vomisen halukin. Vain mikä pahinta, niin sellainen elämä vetää usein nais-etkin mennessään. Nykyaikana ta-paa naisia, jotka eivät juonapahetta

miksikään huomaa ja vieläpä erittäin ne, joiden kotona viinaa valmistetaan, puoltavatkin sitä, sillä dollari estää näkemästä kauvemmaksiksi. Ajattelevat vain, kuinka paljon he mahdollisesti siitä tienavat ja unhoittavat kokonaan, mitä se vaikuttaa kiertokul-kua tehdessään myyjillä ja juojilla. Virkakunta on kieltolain valvomiselta ummistanut silmänsä, eikä siltä voi muuta odottaakaan, sillä he hyö-tyvät nykyisestä tilanteesta ja toivo-sivat, että työläisten silmät jaivot o-lisivat pimitettyinä kuta kauvemman, vaikkapa väkijuomilla, kun kirkko ei enää niihin paljon tehoa.

Nyt olisi naisten käytävä vastusta-maan — nimittäin niiden naisten, jot-ka eivät väkijuomia suvaitse — sala-kapakoimista. Kyllä voitaisi ainaki n oman kodin järjestyksen valvoa, ei kaikissa asioissa tarvitse miehellä yksin olla määräämisvalta, naimenkin voisi pitää puoleensa silloin kun hän on oikean asian puolesta. Tätä ei koskaan tarvitse katua, kun sitävas-toin monesti saa katkerasti katua si-tä, ettei ole ottanut ajossa oikeata kantaa väkijuomiin nähden. On vain leikkillä katseltu, kuinka noret mie-het ovat juovuksissa, kunhan vain ei aivan verisintä tappelua ole tullut.

Nuori mies leikkii väkijuomilla yhtä vaarallisesti kuin lapset tulitikui-lia, ne saattavat polttaa elämän niin turmiin, ettei siitä enään nousta voi. Nuori, lupaava elämä on mennyttä, harrastusta mihinkään parempaan ei riitä, ja jos hänessä vielä olisikin ky-kyä kodin perustukseen, niin ei se voi useassa tapauksessa tulla muuksi kuin kapakaksi, ilman ymmärtäväs-en naisen tarmoa ja päättäväisyyttä suojella kotiansa väkijuomilta.

Ehkäpä alussa voisi siitä syntyä pientä riitaa, vain se ei olisi mitään niiden riitojen ja kärsimysten rin-nalla, mitä juomarin koti tarjoaa. Ko-ettakaapa ajatella tätä, ettei tarvit-seisi niitä polkuja kulkea, mitä monen naisen on pitänyt astella.

Nyt joku sanonee: — Oh ne on ni-tä pikkua parannuksia, joista ei ole mitään hyötyä! Kyllä sekin asia sit-ten korjataan, kun vallankumous on tehty. Se on kyllä totta, sillä mikään yhteiskunnallinen pahe ei kokonaan poistu ilman koko järjestelmän uusimista. Mutta kuitenkin jo tämän järjestelmän vallitessa kotirauhan ja lasten tähden olisi tällaisia pikkua pa-rannuksia edes yrittettävä, sillä voidaan monen lapsuusikä kuluu ennenkuin til-lanne täälläkään kehittyä valmiiksi vallan siirrolle ja maaperä suotuisak-si koko järjestelmän uusimiselle. Sekin kyllä osaltaan riippuu siitä, mit-ten me toimimme, mutta vieläkin ol-koon lisätty se, että väkijuomat eivät anna meille taistelunoota, ettei ota lukuun Härnän mallia, joka nykyi-sin on jo hyvin yleistä, etenkin far-miseutujen haaleilla.

Usein osastojen iltamissa tapaa rauhanhäirtisijöitä ja aivan potkke-uksetta on väkijuomat niiden aiheut-tajina. Eikähän tässäkin asiassa kan-nattaisi kukin kohdaltaan toimia tar-mokkaammoin, kun mitä nämä viina vuosina on tähän kysymykseen huo-miota kiinnitetty.

Kiertävä.

Yhdeksäs päivä tammikuuta

(Kirjoittanut Maksim Gorkij. Suo-mentanut Klaudie Sivak.)

Ihmisenjoukko muistutti syksyistä, pimeää meren pintaa, vastikään myrskyn ensi vihuriin herättämää. Se kulki eteenpäin hitaasti. Ihmisten har-

maat kasvot olivat kun samean, vaai-toinen lämpen harja.

Silmät välkkyivät innostuksesta, mutta ihmiset katsoivat toisiinsa aivan kuin eivät uskoisi omaa päättä-väisyyttään ihmetellen omaa itseänsä. Sanat leijaillivat joukon yläse-kun pienet harmaat linnot.

Puheltiin puoliääneen, vakavasti, ai- van kun itsepuolustuksessa.

— Ei ole enää mahdollisuutta kär-siä, siinä syy miksi lähdimme.

— Ilman aihetta kansa ei liikkah-da...

— Eikös "Hän" sitä ymmärtäisi...?

Kaikkein enimmäin puhuttiin "Hä- nestä". Toinen toistansa vakuutti, että "Hän" on hellä, sydämeellinen ja — ymmärtää, kaiken ymmärtää... Mutta ne sanat, joilla häntä kuvail-tiin, olivat värittömät. — Tuntui sil-tä, että hänestä ei koskaan oltu aja-teltu vakavasti, että häntä ei kuvitel-tu eläväksi, todelliseksi yksilöksi. Aivan huonosti käsittivät, miksi hän oli olemassa ja mitä hän voi tehdä. Mut-ta tänään hän oli heille tarpeen. Kalk-ki kiirehtivät ymmärtämään häntä. Olien heille tuntematon — kuvastui hän heidän mielikuvituksissaan jok-sikin suureksi. — Suuret olivat toi-veet ja siis suurta ne vaativat myös tuekseen.

Paraitkaa joukossa kuului räikeä huuto.

— Toverit! älkää peittäkö itseän-ne...

Mutta itsensä peittäminen oli vält-tämätöntä, ja puhuva ääni kuoli jou-kon pelvokkaaseen ja hermostuneeseen kättentaputukseen.

— Me haluamme avoimesti...

— Siinä, veliseni, ole valti...

— Sitä vastenhan on isä Gapon...

— Hän kyllä tietää miten pitää ol-la...

Valittua henkilöä joukolle ei vielä ollut. Oli vain hämää piirros jostain laajasta, mukaansa tempaavasta... Rauhattomana ihmisenjoukko huoju- sinne tänne ja kapean kadun kaulak-sa, hajaantuen eri ryhmiin, liittyen sankkoihin joukkoihin, häliisi, keskus-teli kinastellen, tykkien toisia talo-jep seinäjä vasten ja undestaan peitti keskikadun synkällä, keltaisella tui-vallaan.

— Siinä oli nähtävänä epäluulojen synkkä kulku. Oli selvästi nähtävänä jännitetty odotus jostain kaikille tar-peellisesta, mikä valaisisi tien us-kolla saavutukseen. Tässä uskossa sitoisi, juottaisi kaikki kappaleet yh-teen vahvaan, reippaaseen ruumiiseen.

Päivä oli yhtä kirjava kun joukon mieliala. Taivaalla harmaitten pilvi-en lomitse näyttäytyi aurinko ajot-tain, valaisi kasvoja kylmällä loisteel-laan ja jälleen katosi peittäen niitä epäluulon yksivärisellä varjolla.

Suuri enemmistö ihmisistä kuvittel-i että hän on matkalla kohti suurta voi-maa, joka on laillinen tekemään kai-ken sen mikä on välttämätöntä kan-san raskaan elämän huojentamiseen, mutta tuskimpa montakaan oli niitä, jotka ajattelivat ja uskoivat, että voi-ma tahtoo tehdä sen. Epäluuloa kot-tettiin peittää, mutta ei voitu. Jou-kossa ilmeni ilman paljon levottomuu-ta, synkkää huolestumista, ja jotain orinomaista kuulon herkkyyttä ää-niin nähden. Kuljettiin ja varovai- sesti kuulosteltiin, kurkisteltiin eteen-päin itsepintaisesti etsien silmillään jotain. Niiden ääni, jotka uskoivat omaan sisäiseen voimaansa, eikä ul-koapäin tulevaan voimaan, synnytti-vät joukossa pelkoa ja suuttumusta.

Ihän räikeitä silmille olennolle, joka on

varma omasta oikeudestaan saada taistella avoimesti.

Puheissa selyään kajahti toivo löy-tää jättäjäksiksi, käsi lempeä, käsi sellainen, joka voisi kerralla seisahduttaa koko elämän ja liikkeen johtaa se leveään, vapaaseen matkaan alkua.

Kulkien kadulta toiselle ihmisjouk-ko kasvoi kasvamistaan ja tämä ul-konainen kasvaminen synnytti vaja-ttomaisesti sisäisen kasvamisen tun-teen, herätti tietoisuuden kansan val-lasta, herätti orjan, joka pyytää hal-litukselta omiin huoliinsa huomiota.

— Me olemme myöskin ihmisiä, oli miten oli...

— Hän ehkä ymmärtää kun pyydäm-me...

— Täytyy ymmärtää; Emmehän mellakoi...

— Ja taaskin isä Gapon...

— Oi, Herra Jumala!...

— Toverit: Vapautta ei pyydetä...

— Kunpa vaan meitä päästettäisi...

— Varttoohan, veli!...

— Ajakaa tuo pois!...

— Isä Gapon paraiten tietää kuin-ka...

Silloin kuin ihmisellä on usko vält-tämätöntä, se tulee heille... Heille tulee kaikki, mitä he vaan tahto-vat...

Kookas mies, mustassa päällysta-kissa jossa oli ruskea paikka olka-pään kohdalla, nousi korokkeelle ja riisuen hattunsa kaljasta päästään, alkoi äänekkäästi puhua, juhlaillisesti, säihke silmissä ja väreet äänessä. Puhui "Hänestä".

Mutta äänessä, sekä sanoissa oli jotain teeskennellyttä, hänen puhees-saan ei ollut sitä tunteita joka voi temmata kuulijat mukaansa, voi mil-tei luoda ihmeitä. Näytti siltä, että hän tekee väkivaltaa itsensä yli, yrittä-tien herättää ja lohtaa muistonsa sen kuvan, joka oli aikoja jo ollut o-loton, jonka aika on pyyhkäissyt, jo-ka on persoonaton. Hän on aina, ko-ko elämänsä ajan vieras ihmisille, mutta nyt hän on tullut tarpeellisek-si ja häneen ihminen kohdisti omat toiveensa.

Joukko kuunteli tarkkaavasti. — Puhuja kuvasi sanoissaan sen toiveen, joukko tunsi sen. Ja vaikka satumai-nen, kuvailtu voima ei käynnycään yh-teen "hänen" persoonallisuutensa kanssa, niin kaikki tiesivät, että sel-lainen voima on, täytyisi olla! Oli kiireimmiten löydettävä sellainen voi-ma. Puhuja ruumistutti sen kaikille tutujen kuvien mukaisesti, yhdisti sellaisen ihmismuotokuvan, joka tun-nettiin saduissa, ja saduissa tuo muo-tokuva oli inhimillinen. Puhujan sa-nat ovat äänekkäät ja selvät, tietysti kuvailivat mahtavaa olentoa, hyvän-tahtoista, oikeudentuntoista, isällises-ti huolellista kuuliaisista kansan tar-peille.

Usko tuli, syyleili ihmisiä ja kiirhoit-ti heitä sammuttuen heikosti herän-nyttä tietoisuutta, levottomuutta, tu-kahduttua epäluulon hiljaisen kus-keen. Ihmiset kiirehtivät antautu-maan tuohon niin kauvan odotettuun mielilään. He lähenivät toisinaan kasaantuen suureen möhkäliseen, muodostaakseen yhden vankan ruu-miin. Kylkien ja olkapäitten lähei-syys lämmitteli sydämiä — menestyk-sen ja toivon lämmöllä.

Kasvot loistivat, silmät hehkuaivat tulisemmin, askel kävi nopeammaksi. Ruumiin kiivas liike vieras enemmän lämmitti sielua. Kansanjoukko yhä kasvoi kadulla. Tuoli lämpöisempi, äänät kaikuivat voimakkaammin.

— Me emme tarvitse punaisia lip-puja! huusi joku kaljupää. Heilutta-